

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2007 vp

Hallituksen esitys laeiksi viestintämarkkina- lain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 ja 5 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi viestintämarkkinalain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 ja 5 §:n muuttamisesta (HE 48/2007 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 10/2007 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- esittelijäneuvos Jorma Kuopus, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

- neuvotteleva virkamies Maaret Suomi, liikenne- ja viestintäministeriö
- apulaisjohtaja Pekka Koskenheimo, lakimies Anu Kettunen ja viestintämarkkina-asiantuntija Petri Makkonen, Viestintävirasto
- tutkimuspäällikkö Valtteri Virtanen, Kilpailuvirasto
- lakimies Paula Hannula, Kuluttajavirasto
- ylitarkastaja Hannele Isola-Miettinen, Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV
- johtava lakimies Anne Vainio, Elisa Oyj
- kehitysjohtaja Tapio Haapanen, TeliaSonera Oyj
- lakiasiainjohtaja Teemu Summanen, Finnet-liitto ry
- lakiasioiden päällikkö Marko Lahtinen, FiCom.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi viestintämarkkinalakia ja sähköisen viestinnän tietosuojalakia. Teleyrityksiin kohdistuvaa sääntelyä, joka koskee käyttöoikeuksien luovutusvelvollisuutta, ehdotetaan esityksessä täydennettäväksi Euroopan yhteisöjen komission virallisessa huomautuksessa edellytetyllä tavalla. Tämä lisäisi Viestintäviraston toimivaltuuksia asettaa käyttö-

oikeuden luovutusvelvollisuuksia teleyrityksille.

Lisäksi esitykseen sisältyy joukko pienempiä muutosehdotuksia, jotka liittyvät alan tekniseen kehitykseen sekä lain soveltamiskäytännöstä kerättyihin kokemuksiin.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan ensi tilassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksen eräänä syynä on Euroopan unionin komission virallinen huomautus sähköisten viestinnän direktiivien voimaansaatamisesta. Virallisessa huomautuksessa komissio on sitä mieltä, että direktiivejä ei ole saatettu moitteettomasti osaksi Suomen lainsäädäntöä.

Asiantuntijakuulemisessa valiokunnan huomio on kiinnittynyt alan toimijoiden huoleen siitä, että nyt ehdotetuilla säännöksillä luodaan toimijoiden kannalta ennalta-arvaamaton tilanne, joka saattaa vaikuttaa kielteisesti toimijoiden investointeihin. Valiokunta on pyrkinyt tarkoin arvioimaan nyt annettavan lainsäädännön vaikutuksia ja oikeudellisia seurauksia varsinkin perustuslakivaliokunnan lausunnon valossa.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan arvioinut, että sääntely ei ole liian avointa ja että se täyttää omaisuudensuojalle asetettavat täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Luovutusvelvollisuuden kriteerit säännellään melko tarkasti 1. lakiehdotuksen 18 ja 36 a §:ssä. Mielivaltaisen ja yllättävien velvoitteiden asettamisen estää myös se, että käyttöoikeuden luovutus kytketään lain 23—32 ja 34—36 §:ssä määriteltujen kaltaisiin käyttöoikeuksiin.

Yksityiskohtaiset perustelut

18 §:n 2 momentin 13 a kohta. Valiokunta korostaa, että pykälän 1 momentin mukaan asetettavien velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Esityksen mukaan velvollisuus ei myöskään saa olla teleyrityksen kannalta kohtuuton ja kohtuullisuutta arvioidaan sekä luovutusvelvollisen että pyynnön esittäneen teleyrityksen kannalta. Edelleen teleyrityksen omat käyttötarpeet ovat siis aina etusijalla käyttöoikeuksien luovutusvelvolli-

suutta arvioitaessa. Valiokunta korostaa edelleen, että Viestintäviraston on muutettava velvoitepääöstään, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteessa havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia.

Valiokunta ehdottaa 2 momentin 13 a kohtaan lisättäväksi maininnan kohtuullisesta muusta edellisiin kohtiin liitännäisestä käyttöoikeudesta. Uusien palveluiden ja teknologioiden kehittyessä esimerkiksi 32 §:ssä säädettyyn velvollisuuteen luovuttaa käyttöoikeus televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan voi nimittäin tulevaisuudessa liittyä läheisesti jokin muu elementti, jonka luovuttamiseen voi olla tarve asettaa velvoite. Lisäyksellä valiokunta haluaa toisaalta painottaa luovutusvelvollisuuden kohtuullisuutta, mistä on vaatimus myös esityksen 36 a §:ssä.

Valiokunta korostaa, että nyt ehdotettua säännöstä ei tule tulkita laventavasti. Monet eri edellytykset ja periaatteet rajoittavat säännöksen soveltamista. Näiden edellytysten tulee täytyä, ja säännöstä on sovellettava kyseisten periaatteiden puitteissa.

Valiokunta on tehnyt vastaavan lisäyksen kohdan muotoiluun.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentti on siirtymäsäännös, jonka mukaan lain voimaan tullessa voimassa ollut 137 ja 137 a §:ää sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2007. Eduskuntakäsittelyn vaatiman ajan vuoksi siirtymäsäännös on aiheeton. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen 2 momenttia poistettavaksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena

paijti 18 §:n 2 momentin 13 a kohta ja voimaantulosäännös muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1. lakiehdotus

18 §

Huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

— — — — —

13 a) luovuttaa kohtuullinen muu edellisiin liitännäinen tai muu edellisiin verrattava käyttö-oikeus viestintäverkkoelementtiin tai sen toimintoon siten kuin 36 a §:ssä säädetään;

— — — — —

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten HE)

(2 mom. *poist.*)

— — — — —

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas

vpj. Saara Karhu /sd

jäs. Mikko Alatalo /kesk

Marko Asell /sd

Maria Guzenina-Richardson /sd

Leena Harkimo /kok

Mats Nylund /r

Pentti Oinonen /ps

Reijo Paajanen /kok

Markku Pakkanen /kesk

Lyly Rajala /kok

Tero Rönkä /sd

Pertti Salovaara /kesk

Janne Seurujärvi /kesk

Johanna Sumuvuori /vihr

Anne-Mari Virolainen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.